

עת"א 51121/05/20 - טארק אברהים, נגד שירות בתי הסוהר, משטרת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת

26 מאי 2020

עת"א 51121-05-20 אברהים(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

לפני העותר כב' השופט יוסף בן-חמו
טארק אברהים, (אסיר)
ע"י ב"כ עו"ד אבי מוסקוביץ', מהסנגוריה הציבורית
נגד המשיבים
1.שירות בתי הסוהר
2.משטרת ישראל

החלטה

בפניי עתירת אסיר נגד ההחלטה המינהלית שלא לאפשר לעותר לצאת לחופשה חריגה על מנת להשתתף באירוע חתונת בתו.

העותר טוען כי לו בת יחידה שדחתה את מועד החתונה הקודם שנקבע בשל מצב הקורונה ולאחר שתקנות משרד הבריאות התירו לערוך אירועים במגבלות משרד הבריאות ובכלל זה מגבלה של מספר המשתתפים עד 50 איש, קבעו בני הזוג מועד לחתונה למחר, 27/05/20.

העותר טוען כי במועד הקודם שנקבע לחתונה אושרה לו יציאה לחופשה והוא אף יצא, אלא שהחתונה בוטלה עקב המצב.

לדברי העותר זוהי בתו היחידה, אשתו חולה והוא המציא את כל המסמכים הדרושים לגורם המינהלי.

המשיבים מבקשים לדחות את העתירה.

העותר הינו אסיר המרצה עונש מאסר של 21 חודשים החל מיום 18/04/19. לאחר שהורשע בעבירות של גרימה בחבלה חמורה וסחיטה.

המשיבים מנמקים את ההחלטה שלא לאשר לעותר חופשה חריגה בשני טעמים.

האחד, מצב החירום הסורר בימים אלה בארץ והצורך בצמצום הכניסה והיציאה ממתקני שב"ס למינימום הכרחי. השני,

עמוד 1

גורמי הטיפול והמודיעין מתנגדים להוצאת העותר לחופשה.

לטענת המשיבים לאור המצב-מגיפת הקורונה ישנה החלטה מינהלית שלא לאשר חופשות לאסירים, גם לא במקרים חריגים, למעט במקרים של אבל וברית, משום ששני אלה אינם ניתנים לדחייה, בשונה מאירוע חתונה.

בהקשר זה מציינים המשיבים (סעיף 9) כי החל מיום 17/03/20 נכנסו לתוקפן תקנות שערת חירום (מניעת כניסת מבקרים ועורכי דין למקומות מעצר ובתי סוהר) שמכוחם לא מתאפשרת כניסה לעורכי דין לבתי מעצר ובתי סוהר (למעט מקרים חריגים). כמו כן תוקנות תקנות שעת חירום (דיוני מעצר תש"פ - 2020) שמאפשרות שלא להביא עצור לדיון בהארכת מעצרו. כל אלה נועדו בראש ובראשונה לשמור על בריאות האסירים המוחזקים במתקני הכליאה השונים וסגל הסוהרים המשרתים בהם.

המשיבים טוענים כי ההחלטה אם לאשר חופשה חריגה בנסיבות אלה מצויה בליבת שיקול הדעת של הרשות ובמתחם הסבירות ואין מקום להתערב בה.

המשיבים היפנו להחלטות שניתנו בבקשות דומות לחופשה חריגה. בבש"פ 2728/20 **מדינת ישראל נגד פיסר עבדייב**, שם נדחתה בקשתו של האסיר לצאת לחופשה חריגה לרגל טקס ברית מילה של בנו וזאת נוכח אילוצי מגפת הקורונה והנחיות שב"ס שנועדו למנוע את התפשטותו של הנגיף בכלא וכן עת"א 39952/03/20 **רוני גלבוט נגד שב"ס**, שם נדחתה בקשה של אסיר לצאת לחופשה חריגה על מנת להשתתף בלוויית אביו. בית המשפט ציין שם שתיקונה ואף שאין מדובר בזכות קנויה, השתתפות בלוויית האב הוא מסוג האירועים העשויים להצדיק מתן חופשה מיוחדת לאסיר אלא שבעת הזו בשל מצב החירום הסורר במדינה ובעולם בשל התפרצות נגיף הקורונה, יש לשקול מצד האינטרס האישי את האינטרס של שלום כלל האסירים וסגל הסוהרים.

במהלך הדיון הציג ב"כ המשיבים את ההחלטה המינהלית המערכתית בנושא חופשה חריגה של אסירים בתקופת משבר הקורונה.

מפאת חשיבות המסמך, להלן תוכנו.

"הנדון: הוצאת אסירים לחופשה חריגה - בצל משבר הקורונה"

1. בהתאם החלטת ממלא מקום נציג בסיכום הערכת מצב שנערכה בתאריך 21/05/20, ניתן להוציא לחופשה חריגה אסירים החל מתאריך 01/06/20 על פי המתווה והכללים הבאים:

א. בשלב זה, אישור חופשות אך ורק מטעמים מיוחדים (בהתאם להוראות פרק ח' לפקודת החופשות).

ב. ככלל, חופשה מטעמים מיוחדים תאושר רק לצורך טקס ברית מילה (ההדגשה שלי - י.ב.) של בן האסיר ובלבד שהטקס אינו מתקיים באולם שמחות או לצורך השתתפות בלווייה של בן משפחה מדרגה ראשונה (ההדגשה שלי - י.ב.).

עמוד 2

ג. אישור החופשה כפוף לאישור כלל הגורמים הרלוונטיים לעניין וכן משטרת ישראל. האסיר ילווה על ידי שני ערבים צמודים, משך החופשה לא תעלה על 8 שעות (תלוי במקום האירוע). טרם היציאה לחופשה מותנית בחזרתו של האסיר לתא סינון למשך 14 יום.

2. לתשומת ליבכם כהוראת הכנסת האסיר לסינון לתקופה של 14 ימים מיד עם חזרתו מחופשה, הינה חובה בכל תנאי וקצב.

3. לידיעתכם ולידיעת פיקודיכם".

בברכה,

אשר שריקי, ראש אגף האסיר

שני פסקי הדין עליהם היפנה ב"כ המשיבים, בהם לא אושרה חופשה חריגה בשל הקורונה, התייחסו למצב חריג של ברית מילה ומצב חריג של הלוויה.

על פי המצב כיום, ניתן לאשר חופשה חריגה גם לברית וגם להלוויה.

מכאן שאין ללמוד משני פסקי דין אלה.

לכך יש להוסיף כי תקנות החירום שלא אפשרו מפגשים בין עוה"ד לאסירים בבתי המעצר ובבתי הכלא תוקנו. על פי תיקון מספר 2 (קובץ תקנות 8572 מיום 24/5/20) מאפשר כיום, תחת מגבלות מסוימות, כניסת עורכי דין ונותני שירות למתקני הכליאה.

ההנחיה שצוטטה לעיל הינה של ראש אגף האסיר. בהנחיה צוין שהיא ניתנת **בהתאם להחלטת ממלא מקום הנציב** בסיכום הערכת מצב שנערכה בתאריך 21/05/20. (מסמך זה של הערכת המצב והחלטת מ"מ הנציב לא הוצג בפניי.)

סעיף ל"ח לפרק ח': חופשה מטעמים מיוחדים - פקנ"צ 04.40.00 המתבססת על הוראת סעיף 36 (א) לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש] תשל"ב - 1971, מאפשר לנציב בתי הסוהר ומפקד המחוז על פי המלצת הגורמים הרלוונטיים לאשר חופשה מטעמים מיוחדים המפורטים שם.

הוראה זו בפקנ"צ איננה מבחינה בין הטעמים המיוחדים השונים המנויים בה, דהיינו איננה מבחינה בין ברית מילה, בר מצווה, מחלה אנושה, לוויה, אבל, נישואין של בן משפחה מקרבה ראשונה ועוד.

מבחינת ההגבלות שקבע משרד הבריאות מכוח סמכותו בשל מצב הקורונה, אין אבחנה בין סוגי הטעמים השונים.

האבחנה נעשתה כנטען על ידי הנציב והשאלה היא האם החלטה זו המבחינה בין נישואין של בן משפחה מקרבה ראשונה לבין ברית מילה או לוויה, הינה סבירה.

אני סבור שבמצב הרפואי כפי שהוא כיום, כאשר למרבה המזל קיימת נסיגה ממשית בהתפשטות נגיף הקורונה. נסיגה שהביאה את משרד הבריאות להקל עוד ועוד בתנאים ובהגבלות שנקבעו בתחילת הדרך, כשהמגיפה הייתה בשיאה.

כתוצאה מהנסיגה בהתפשטות הקורונה, החליטו הגורמים המוסמכים גם בשב"ס שניתן לאשר יציאה לחופשה חריגה של ברית מילה או לוויה.

מבחינת "הסיכון הבריאותי" אין הבדל בין סכנה בריאותית הנובעת מהוצאתו של אסיר לחופשה חריגה בשל לוויה או בשל ברית מילה לבין זה שיוצא בשל חתונה.

נראה לי שלא הונחה בפניי תשתית ממשית להצדיק את האבחנה בין אירוע חריג של חתונה לבין אירוע חריג של ברית מילה ולוויה, פרט לעובדה שבשני אלה המועד הוא קשיח ולא ניתן לדחייה, ככלל.

במקרה שבפנינו החליטה משפחת העותר לדחות את המועד הקודם שנקבע כמועד לטקס החתונה בשל העובדה שאז ההתפרצות הייתה בשיאה. המועד החדש שנקבע הוא לאחר שמשרד הבריאות הקל בהגבלות והתיר עריכת אירועים כגון וחתונה בהשתתפות של עד 50 איש.

כיום ניתן לומר כי רוב ההגבלות או לפחות ניכר מההגבלות הוסרו ובמצב דברים זה נראה לי שהנימוק של מגיפת הקורונה אינו יכול להוות נימוק המצדיק באופן גורף מניעת יציאה לחופשה חריגה פרט לשניים מתוך שלושה עשר הנימוקים המפורטים בפקנ"צ המאפשרים מהגורם המוסמך להפעיל את שיקול דעתו ליציאה לחופשה חריגה לאחר קבלת האישורים מהגורמים המנויים בפקנ"צ.

מכאן לנימוק השני - המשיבה טוענת שבכל מקרה, בעניינו הפרטני של העותר אין מקום לאשר לו חופשה חריגה, לאור עמדת גורמי הטיפול והמודיעין. (צורף מידע מודיעיני וכן עמדת גורמי הטיפול).

אני סבור כי הגם שבאופן עקרוני אין מקום היום לשלול אפשרות ליציאה חריגה באופן גורף, הרי שבמקרה הפרטני של העותר ההחלטה שלא לאשר לו יציאה לחופשה חריגה, הינה סבירה ואין מקום להתערב בה.

בפקודת הנציבות שורטטו תנאי סף וקריטריונים למתן חופשה מיוחדת וביניהם תפקוד חיובי של האסיר וכן מידת הסכנה הנשקפת לציבור מהאסיר במהלך החופשה.

נקבע כי עמידה באחד מהקריטריונים איננו מצביע בהכרח על העמידה במשנהו. (רע"ב 2091/18 פלוני נ' מ"י החלטה מיום 27/3/18). מדובר במבחנים שונים המשרתים תכליות שונות.

אכן חתונה של קרוב משפחה מדרגה ראשונה הינו אירוע חשוב, מיוחד וחד פעמי, אך יש לזכור כי לאסיר המרצה עונש מאסר אין זכות קנויה להיות נוכח באירוע זה וההחלטה היא בשיקול דעת שב"ס, ככל שזו ניתנה בהתאם לסמכותו לאחר שקילת כל השיקולים והינה סבירה ומידתית, בית המשפט לא יתערב בה. (ראו בין היתר רע"ב 7424/00).

במקרה כאן, מציינים גורמי הטיפול כי מדובר באסיר שהורשע במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן של נהיגה בפסילה ללא רישיון וללא ביטוח, לא נענה לקריאת השוטרים לעצור, האץ את מהירות נסיעתו והחל בבריחה בנסיעה מהירה ורשלנית תוך הפרת הוראות התנועה.

לאחר שנעצר, בלע שקית ובה חומר לבן הנראה כסם מסוג הרואין ותקף שוטר שניסה לעוצרו.

גזר הדין כלל הפעלת עונש מאסר במצטבר ובחופף. בעל רקע התמכרותי לסמים, ללא תהליך טיפול ממוסד בתחום ההתמכרות.

בשיחה עם גורמי טיפול לא גילה נזקקות טיפולית.

ההתרשמות של גורמי הטיפול היא מאדם תלותי בסמים, חסר גבולות, עם הרשעות דומות המאופיינות באי ציות לחוק, חציית קו אדום.

מהמידע המודיעיני עולה שהעותר ממשיך בהתנהלותו השלילית גם בתוך הכלא.

ראה ידיעה המסתיימת בספרות 5403 מחודש 04/2020 וכן חוות הדעת של גורמי שב"ס המתייחסת לאירוע מיום 11/05/20 שבעקבותיו נרשם לו גם דו"ח משמעתי.

לפיכך, בשל נסיבותיו האישיות של העותר, התנהלותו השלילית ועמדת גורמי הטיפול וגורמי המודיעין, ההחלטה שלא לאשר ספציפית לאסיר זה חופשה מיוחדת, הינה סבירה.

לפיכך, אני דוחה את העתירה.

בנסיבות העניין, אני מורה על פטור מאגרה.

המזכירות תמציא העתק ההחלטה לצדדים בדחיפות.

ניתנה היום, ג' סיוון תש"פ, 26 מאי 2020, בהעדר הצדדים.